

En liten historie over Risingeiendommene, koloniseringen av en bebyggelsen, samt Rising og Omegns Velforenings arbeid med Risingområdet stedets oppgaver gjennom årene. Fryd og nærmeste av veien over til Pettersborg. Denne vei er av nyere dato og bygd på Risingeiendom ned til Avortensbekk, således at endel hus på nordsiden er bygd på Nørre Risings grunn. I vestlig retning er det Mortensbekk som John A. Johnsen. mot Malagårdene. I øst og syd danner Kvernbekken grensen mellom Rising og Gjerpens Prestegård. Kvernbekken samler opp vann fra de store flatene oppover fra Grinislettene, og kan i sneløsningen og i større regnskyll gå meget stor når den i syd styrter ut skrenten ved terrassen mot Mortensbekk. Det må være terrasse-skrenten som danner et sterkt fall hvor der i sin tid må ha stått en møllekvern som har gitt bekken navn. Bekken ble overbygd av jernbanen ned mot Mortensbekk da Bratsbergbanen ble bygd, og i 1951 av kommunen lukket i rør fra jernbanen og et stykke ovenfor Rising-veikrysset.

Eiendomsforholdene og arealforholdene.

Det har i denne forbindelse ingen særlig interesse å granske eiendomsforholdene i oldtiden og i middelalderen. Derimot klostergods, kirkegods og krongods særlig i danskertiden rammes i ikke liten grad av utviklingen i Gjerp.

Rising ligger i Gjerpen herred, Telemark fylke, og på grensen i nord av Skiens by.

Risingområdet danner grensen i nord mot Sommerfryd og nærmeste av veien over til Pettersborg. Denne vei er av nyere dato og bygd på Risingeiendom ned til Mortensbekk, således at endel hus på nordsiden er bygd på Nørdre Risings grunn. I vestlig retning er det Mortensbekk som skiller grensen mot Mølagårdene. I øst og syd danner Kvernbekken grensen mellom Rising og Gjerpens Prestegård. Kvernbekken samler opp vann fra de store flatene oppover fra Grinislettene, og kan i sneløsningen og i større regnskyll gå meget stor når den i syd styrter ut skrenten ved terrassen mot Mortensbekk. Det må være terrasseskrenten som danner et sterkt fall hvor der i sin tid må ha stått en møllekvern som har gitt bekken navn. Bekken ble overbygd av jernbanen ned mot Mortensbekk da Bratsbergbanen ble bygd, og i 1951 av kommunen lukket i rør fra jernbanen og et stykke ovenfor Rising-veikrysset.

Eiendomsforholdene og arealforholdene.

Det har i denne forbindelse ingen særlig interesse å granske eiendomsforholdene i oldtiden og i middelalderen. Derimot kloster- gods, kirkegods og krongods særlig i dansketiden rammes i ikke liten grad av utviklingen i Gjerpen.

I de ca. 400 år fram til 1814, da Norge lå under Danmark, la danskekongen store arealer av skog og jord inn under kronen i Danmark uten erstatning, og som danskekongene igjen skjenket til (fortjente) embedsmenn og de store krigsførere. Ifølge prost J. L. Qvislings bygdebok om gårdshistorier i Gjerpen, kjøpte Herman Leopoldus Løvenskiold Gjerpens kirke av de Adellerske arvinger ved auksjon på Gjemsø den 15. april 1735 for 6600 riksdaler som ble høyeste bud. Kirkegodset utgjorde ved den tid 45 gårder eller gårdsparter i Gjerpen og flere gårdsbruk i andre herreder. Blant gårdene i Gjerpen hørte bl. a. 4 huder av Nordre Rising. Presten skulde ha inntekter av eiendommene først for sin embedslønn, men også til vedlikehold av kirkegården og prestegården.

Etter frigjøringen fra dansk herredømme i 1814 kom en ny lov i 1845, hvor der kunne selges eiendommer fra prosti- og kirkegods. Midlene av salgene ble henlagt til et pensjonsfond for geistlige enker.

I det nevnte Risingområde har alle bruk og senere tomter gr. 58. I et kommunalt matrikeloppsett fram til 1899 var der følgende eiendomsbesittere på Risingarealet:

Gr. 58, Br. 1	Jørgen Halvorsen, nu Randi Rising.	Skyld mark 3,26
" 58 " 2	Gunnar Sem, nu Einar Sem	" " 12,86
" 58 " 3	B. Boyson, nu Malakias Thorsen ...	" " 7,44
" 58 " 4	Risinghagen Hans Andersen	" " 1,20
" 58 " 5	" Engebret Ellefsen	" " 1,23
" 58 " 6	" Thora Nilsen	" " 1,23
" 58 " 7	Rising N. I. Johannesen Nykaas .	" " 0,07
" 58 " 8	Fagerheim O. Andersen	" " 1,55
" 58 " 9	Ollestad Lauritz Olsen	" " 1,24
" 58 " 10	Vestheim B. Boyson	" " 3,72

Gr. 58 Br. 1. Nord Rising.

Det som man på flere hold forundrer seg over er at det er nordre Rising som har bruksnr. 1 og som i de senere årtier har vært et mindre bruk enn br. 2 og br. 3. Hva det skriver seg fra må en sikkert langt tilbake i tiden for å finne en årsak til. Den har

nok vært en større eiendom i gammel tid, for den har opprinnelig hatt arealer nordenfor Pettersborgveien, men det er sansynlig at det er her et eventuelt hovedbøle har stått, hvis Risingområdet en gang i tiden har vært bare en eiendom. Jørgen Halvorsen som står som eier av denne eiendom i 1899 var gift med Randi Rising. Han døde i 1903. Enken giftet seg senere med Jørgen Engrav som da også hadde eiendom i Lunde. Det er imidlertid Lars Halvorsen Aas som først kjøpte denne eiendom i 1846 for 1052 spesiedaler. Eiendommen tilhørte da Gjerpens Prestegård som igjen lå under Løvenskiold Fossum. En tid før eiendommen ble kjøpt av Lars Halvorsen Aas, var den bolig for enker etter embedsmenn.

Anna Skilbred som idag står som eier av Nord-Rising var gift med Nils Skilbred og er datter av Jørgen Halvorsen og Randi Rising.

Pettersborgveien ble bygd i 1915 - 1916. Da Bratsbergbanen kom ble der bygd en overgangsbru over jernbanen og Mortensbekk, og en ny vei som Nord-Rising måtte avstå grunn til.

Br. 7, som ovenfor er nevnt som eier I. Johannesen Nykaas, er hjørnehuset mellom Luksefjellveien og Pettersborgveien. Dette hus er bygd av skomaker Olaus Kristensen i 1893, og ble kjøpt av Isak Johannesen Nykaas som også var skomaker. En datter av Nykaas, enkefru Kabbe, eier dette hus idag.

Nord-Rising eier enda et stykke nord for Pettersborgveien ned mot Mortensbekk og måtte i sin tid avstå grunn for Bratsbergbanen.

Gr. 58 Br.2. Søndre Rising.

Der knytter seg større begivenheter til br. 2. Eierne Einar Sem oppgir at den store herskapsbolig er oppført av skipsfører Ole Paus i 1800 - 1801 og er idag 160 år gammel. Ole Paus var gift med Henrik Ibsens bestemor som var enke.

Det var ikke ualmindelig at der rundt omkring i landet ble plantet såkalte "Fredstrær" som minne om beslutningen på Eidsvold 17. mai 1814, og to slike trær - en ask og en lønn - ble plantet i haven der av Ole Paus. Disse trær står i haven den dag i dag som to overvokste trær.

Byfoged Paus i Skien overtok denne eiendom etter sin far, og byfogedens svigersønn dr. Grønn etter ham. I 1891 kjøpte Gunnar Sem denne eiendom av dr. Grønn, og etter hans død er den overtatt av

den nuværende eier Einar Sem. Gunnar Sem som også eide farsgården på Sem, drev denne eiendom samtidig med Rising, men den ble siden overtatt av en eldre sønn. Hovedbygningen på Br. 2, Søndre Rising er fredet fra første av 1920-årene.

Gr. 58, Br. 3, også Søndre Rising.

Også Br. 3 Rising har vært en meget stor eiendom med statelige våningshus, beplantet allé fra Luksefjellveien, og have. Alle bruksnummer som ligger under terrassen er utgått fra denne eiendom. Eiendommen har vært i familien Boysons besittelse til den i 1911 - 1912 ble solgt av bankdirektør B. Boyson til slakter H. Haugerud, som drev slakterforretning i Skien. Det var Haugerud som under den første verdenskrig solgte tomter og lot foreta kartlegging med privat regulering av den søndre del mot Wattenberg og tomtene langs terrassen.

I 1923 ble gården erhvervet av Malakias Thorsen ved et auksjons-salg. Da Thorsen kjøpte eiendommen var der ca. 62 mål jord igjen. Han fortsatte også å selge tomter etter den oppsatte regulering. Malakias Thorsen har ved siden av å drive gårdsbruket vært auto-risert selger med handelsfjøs i Skien.

Gr. 58, Br. 4, 5 og 6 Risinghagen.

Disse 3 mindre enheter i Risinghagen er nu så godt som helt ut-bygget og de eldre hus ombygd og påbygd. Ialt er der på disse eiendommer idag 9 hus. Ingebret Ellefsen hadde jo for noen år si-den både labygning og fjøs og må ha hatt mere jord enn det som er anført i 1899.

Veien fra Mæla til Rising var opprinnelig bare en gårdsvei som og-så ble benyttet av kirkefolket og av barn som gikk på Gjerpens skole. Før reguleringen på Rising gikk denne nærmest som en gang-vei gjennom gården til Br. 3, - men stedet var forøvrig så full av stier som ble benyttet, bl. a. gikk en sti ute på terrassen helt fra Wattenberg og opp til veien over til Pettersborg, som før den nye vei ble bygd var den veien som idag går ned til Risinglia.

På de lave bruksnummer i Risinghagen er idag følgende eiere:

Br. 4 Peder Johansens enke Inga Johansen. Br. 5 Henry Andreassen og Br. 6 tidligere Nils Risinghagen, Finn B. Thorstensen.

Gr. 58. Br. 8, 9 og 10. Fagerheim, Ollestad og Vestheim.

Etter hva den nuværende eier Olaf Siljan opplyser kjøpte hans far Lars Siljan Br. 9 en tid før 1914, omkring 1912. Lars Siljan kjøpte siden Br. 8 og 10, og hadde da et gårdsbruk på ca. 80 mål jord. Lars Siljan oppførte først den store hovedbygning og deretter et nytt uthus. Br. 8 var en parsel som gartner Andersen drev som gartnerjord, og Br. 10 et stykke som hørte til Br. 3.

Bratsbergbanen gjorde et stort innhugg på denne eiendom, som også av den grunn fikk endel jord mellom banen og Mortensbekk.

Olaf Siljan har solgt de fleste tomter til bebyggelsen i Risinglia. Stedet er regulert av Gjerpens kommune og på eiendommen er anlagt en hovedgate mellom terrasseskrenten og jernbanen, således at der ikke er stort igjen til gårdsbruk. Han har nu heller ingen besetning av dyr.

Den første bebyggelse på Rising.

Det første salg av boligbygg utgikk fra Br. 3 som da eies av H. Haugerud. Det var den søndre del av eiendommen som ble utlagt til boligtomter, hvor grensen var Kvernbekken mot Prestejordet og Wattenberg. Der nest langs terrassen helt opp til grensen mot Einar Sems eiendom. Haugerud reklamerte med at der skulle bli adgang til vei, vann og kloakk. Dette var på langt nær ikke utbygd da de første tomter ble solgt. De første som bygde la sine klokker ut i Kvernbekken og ut terrassen i grøfter mot Mortensbekk. Der var nok avsatt grunn til veier, men ikke opparbeidet. Til innlagt vann skulle tas fra en femkvart ledning som gikk til hovedgården. Da Nordgård anla sitt vannverk fra noen småvann på Gulset-toppen for å forsyne den del av Skien som da tilhørte Gjerpens, Falkum og opp til Nylende, bekostet Gjerpens Sparebank å legge en vannledning fra Nylende opp til Gjerpens prestegård og kirkegård. De kirkeinteresserte hadde den gang stor inflytelse i sparebanken. Fra denne ledning ved kirkegårdsporten fikk så de to gårdsbruk nr. 2 og nr. 3 tillatelse til å legge en felles ledning ned til sine gårdsbruk. Således ble det fra denne ledning adgang til innleggelse av vann til nybebyggelsen som var planlagt

på Rising. Det var de siste årene, og årene etter den første verdenskrig 1914 - 1918, som gikk under navn av jobbetiden, at den første større bebyggelse fant sted på Rising.

Den første som kjøpte tomt etter den planlagte regulering var lokomotivfører Henrik A. Ruud. Han valgte den aller sydligste hjørnetomt mot Kvernbekken og terrassen. Tomten ble innkjøpt i 1915 og huset stod ferdig til innflytting våren 1916. På den tid hadde Haugerud fått lagt en vannledning fra et uttak på hans ledning som gikk over sletten fram til gården, og ned til tomtene som var planlagt omkring der hvor Ruud hadde oppført sitt hus. Ruud fikk således lagt inn vann samtidig med oppførelsen av bygningen. Han sikret seg dog likevel rett til å ta vann fra en olleborte på jordet. Ruuds tomt har Gr. 58, og Br. 12.

Br. 11 er en parsel under Nord-Rising Br. 1, som i sin tid ble kjøpt av Randi Rising av Gunnar Sems enke Marie Sem.

Umiddelbart etter lokomotivfører Ruud kjøpte skiftekonduktør Karl Gudmundsen tomt noe lengre nord fra Ruud - ut mot terrassen, og bygde hus på Br. 14, som sønnen Sverre Gudmundsen idag har overtatt.

Br. 13 er den tomt som Trygve Oredalen kjøpte og bygde hus på, nu fru Olava Oredalen. Oredalen bygde ikke før i slutten av 1920-årene så det må være en tomt som er innkjøpt tidligere med et så lavt bruksnr.

Hans Hansen har Br. 15 og bygde hus samtidig med Karl Gudmundsen. Han flyttet inn tidlig på året 1918. Det var hans far Karl Hansen sammen med byggmester Nils Nilsen som kjøpte denne tomten og den som eies idag av Tengsel Kjør og Johan Grini. Hans Hansen ble overdratt disse tomtene og kjøpte inntil også grunnen til Oskar Skilbreds hus. Denne tomt solgte Hans Hansen til Karl Gudmundsen som igjen solgte den til Oskar Skilbred som først bygde hus i 1925. Denne tomten har Br. 17.

Tengsel Kjør og Johan Grinis tomt solgte Hans Hansen til murmester Andersen i Skien, som skilte ut denne og bygget to hus. Tengsel Kjørs tomt fikk beholde Br. 16, mens murmester Andersen overdrog det annet hus til sønnen Walter Andersen, som da fikk et meget høyere bruksnr. Dette hus brente ned i 1924 og ble oppbygget samme år.

John Eriksen har Br. 18. Han kjøpte tomt av Randi Rising og hans hus var ferdig til innflytting 1917. Halvor Dahls villa har Br. 19 og dette - i forhold til de andre - store hus ble bygd av Karl M. Johannesen. Br. 20 er det hus som idag eies av Maud Lund. Dette er nok et av de første hus som ble satt opp her.

Byggmester Thorsnes kjøpte inn en rekke tomter nord for veien over til Mæla og førte opp hus som han etterhvert solgte, og hvor flere idag har skiftet eiere. Det vil bli for omfattende å regne opp alle de enkelte bruksnummer og hus. Tomter ble kjøpt, og det ene hus etter det annet ble bygd fram til 1923. Da var det på det regulerte område oppført 28 hus + 4 nybygg under terrassen.

De vanskelige depresjonsårene i 1920-årene var begynt å gjøre seg gjeldende. Det var etterhvert blitt forholdsvis dyrt å bygge i disse årene. Det slo inn med en omfattende arbeidsløshet som følge av innskrenkninger i arbeidslivet, og som førte til kon- kurser, bankkrakk og et tiltagende prisfall på alle områder. Det ble med spredte boligbygg i de siste 20-årene og 30-årene. Fram til annen verdenskrig 1940 da landet ble okkupert av tyskerne var der fra 1923 på Rising bare øket med 9 nybygg tilmot for det store fall i byggematerialer. Ytterligere er der etter den annen verdenskrig oppført 8 hus, således at der på den opprinnelige plan og i Risinghagen nu er omkring 50 hus.

På disse 45 år har enkelte hus skiftet eier, men stort sett er innbyggerne blitt fastboende eller yngre generasjoner har overtatt.

I 1921 ble der åpnet en kolonialbutikk i det hus som idag eies av Sigfred Steinbø. Joh. Chr. Amundsen og frue overtok butikken i 1922. Dette hus er jo også et av de første hus som ble oppført på Rising, men det har et meget høyt br. 52.

Amundsen bygde i 1926 sin egen forretningsgård som siden har vært den faste kolonialforretning for stedet.

H. Haugerud som hadde vært eier av Gr. 58 Br. 3 Rising, bygde i 1923 det hus som står rett opp for kjøpmann Amundsen og åpnet slakterforretning der. Han hadde tidligere drevet slakterforretning i Skien. Han drev sin slakterforretning på Rising til sin død i 1928.

I hjørnegården ovenfor drev fru Signe Steinbø kafé som i de senere år ble drevet av Sveinung Sveinungsen, men nu er nedlagt.

TH. DAHL

ETABLERT 1882 INNEHAVERER HALVOR DAHL

Garn Manufaktur Trikotasje Konfeksjon EN GROS EN DETALJ

Tlf. 20 555 20 655, privat Rising 24 603

Telegr. adresse **H a d e h l**.

PAUL JOHANNESSEN og **Rising**

Malermester Automobillakking Tlf. 24 607

A. FJELD.

tlf. 24 420

Alt i kolonial N. Rising

24421

GJERPENS SPAREBANK

OPPRETTET 1848

Forvaltningskapital

59 mill. kr

Telefon

23840

J. Chr. Amundsen

Rising

KOLONIAL

MELK

Frossen - Fisk

Ellers har det ikke vært noe større forretningsdrift på stedet. Ola Aslaksen forsøkte en tid i det lokale som Amundsen begynte i og Walter Andresen også en tid i lokalet til Haugeruds slakterbutikk, men ble etter et par år innstillet. Kjøbmann A. Fjeld som en tid hadde drevet kolonialforretning på Sommerfryd, bygde i 1960 et moderne forretningsbygg på Nord-Risings grunn og åpnet der ny kolonialforretning. Annie Andresen har drevet en melkebutikk ved sitt hus i bebyggelsen på Einar Sem-arealet. Av håndverk og industri er det ikke mange på Risingområdet. Paul Johannessen bygde hus og malerverksted i 1929. Det er spesielt lakkering av biler og busser han har drevet med, og dette håndverk har naturligvis øket sterkt i de senere år. En tid i etterkrigsårene drev Kåre Helland Olsen et møbelstopplingsverksted der hvor hans svigerfar Anders Røste hadde eiendom. Dette er også nu innstillet.

Vei, vann og kloakk.

Da den nye eier av Søndre Rising Gr. 58, Br. 3 Malakias Thorsen overtok denne eiendom i 1923 fortsatte han å selge tomter etter den planlagte private regulering som var foretatt av brødrene Gomsrud etter H. Haugeruds oppstukne plan. Der var avertert for tomtekjøpere med vei, vann og kloakk. Bygningsloven var ikke gjort gjeldende, og kommunen var ikke blandet opp i foretagendet. Både vei, vann og kloakk var av den grunn av meget primitiv art. Der var regulerte veier fram til hustomtene, men ikke utbedret i forsvarelig stand. Det ble gått og kjørt vesentlig bare på jordbunden og de var i vårløsningen og ved regnskyll i en elendig forfatning. Den kloakk som var lagt ned med kummer i hovedgaten var lagt rent for grunt. Med den økende trafikk der hvor kloakken lå over veikryss, lå den tilslutt helt opp i dagen. Da hele foretagendet var av helt privat art var der ingen som hadde noe tilsyn for vedlikehold.

Ved den økede bebyggelse med de små rørledninger fra Nordgårds vannverk var vannforsyningen helt sprengt. Stillingen ble til sist slik at oppsitterne måtte ta seg av forholdene gjennom kommunale tiltak.

Den lange rettssak med Nordgårds Vannverk.

Gjerpen kommune hadde sitt kommunale vannverk ferdig i 1925. Hovedledningen som kommer ned fra Ørnstjern og går over Gjerpendalen, kommer opp ved Ballestad. Den går sydover med en forgrening til et basseng på Borgeåsen og går i vestlig retning til Bratsberg, Frogner og nordover til Foss. Denne ledning går over prestejordet under Hestehaugen og krysser Nordgårds vannledning her fra Nylende. Det var naturlig at formannskapet besluttet at vann til kirkegården og prestegården blir tatt fra kommunens ledning, da de måtte betale vannavgiften her og prestegården ikke hadde noen klausulheftelser til Nordgårds vannverk.

Vannverkskomiteen med godkjennelse av formannskapet besluttet å overkople vannledningen fra Nordgårds vannverk der hvor den krysser den kommunale hovedledning under Hestehaugen uten tanke på at dette skulle skaffe kommunen noen vanskeligheter. Denne vannledning var jo også bekostet av Gjerpens sparebank. Arbeidet ble satt igang en kveld i 1926 ved å grave seg ned der hvor vannledningene krysset hverandre. Dette var kommet Nordgård for øre, og mens arbeiderne holdt på med gravingen kom Nordgård med advokat Cappelen og nedla lovlig forbud mot overkoplingen til en rettssak hadde avgjort saken. Grunnen til forbudet var den at ved overkoplingen der ville hele Risingområdet også få vann fra det kommunale vannverk, og på Risingeiendommene hadde Nordgård sørget for tinglyste klausuler som bandt husbyggere på disse eiendommer til å ta vann fra hans vannverk.

Arbeiderne og kommunens rørlegger som stod under kontroll av vannverkskomiteen varslet komiteens formann overingeniør Trygve Nielsen på Menstad, og han og medlem av komiteen Tollef Stensrud kom tilstede og lot arbeidet foreløpig innstille. De ba imidlertid arbeiderne om å holde seg i beredskap, og kjørte opp til Oredalen til ordfører Ola Oredalen for å konferere om hva de skulle gjøre. De la da den plan at i løpet av natten når Nordgård og Cappelen hadde forlatt kampplassen skulle der gis ordre til at arbeidet med overkoplingen skulle fortsette. Når arbeiderne først hadde gravet seg ned og funnet krysset, var det en rask sak å kople ledningen over, og dette ble gjort i løpet av natten.

Det var sikkert mange forundrede husmødre på Rising som åpnet kjøkkenkranene den påfølgende morgen. Et rent og klart vann og et trykk som pakningene i kranene ikke klarte å holde tett. Men herligheten varte ikke lenge. Fra advokat Cappelen fikk ordføreren i Gjerpen anmeldelse på hærverk hvis ikke Nordgårds vannledning straks ble koplet tilbake. Formannskapet og vannverkskomiteen, sammen med kommunens juridiske konsulent Johs. Sunde, ble innkalt til møte følgende dags formiddag. Overrettssakfører Sunde var meget betenkt over at et lovlig nedlagt forbud var trosset inntil en rettssak hadde avgjort saken. Han måtte anbefale at det foreløpig ble koplet tilbake til Nordgårds vannverk. Dette måtte formannskapet vedta. Nå hadde imidlertid Risingbeboerne fått en prøve på betydningen av å ha et godt og rikelig vann, og et initiativ til et møte på den gamle Gjerpens skole ble tatt. Noen større reklame for dette møte var ikke nødvendig. Alle huseiere som hadde den minste anledning møtte. Her ble saken inngående drøftet, og på det grunnlag at hvis man kunne få koplet over Nordgårds vannledning til det kommunale vannverk i all stillhet, så man kunne undgå å få noe nedlagt forbud fra Nordgårds advokat, skulle saken gå i orden. Møtet fant ut at Nordgårds vannledning også krysset kommunens vannledning ved Risingkrysset inn mot Hans Gravklevs hage, og der var det praktisk å kople over. Men så gjaldt det å få utført dette arbeid i all stillhet om natten. En kvell sommeren 1926 gikk huseierne på Rising igang med å grave seg ned til vannkrysset i full forståelse med kommunens rørlegger, Serikstad, som var parat til å overkople vannledningen. Vakter mot overaskelse fra Nordgårds folk ble stasjonert ved Wattenberg, ved kirken og mot veien fra Mæla. Sent mot midnatt var påkoplingen klar. Men akk og ve. Da rørleggeren holdt på å bore seg gjennom hovedledningen så sprakk den! Det kraftige trykk sendte først en stråle høyt i været, vannet flommet inn i Gravklevs hage og laget stor oversvømmelse. Heldigvis var Kvernbekken på den tid åpen og vannet ble ledet ut i den til rørleggeren fikk kommet seg bort til Lagmannshøyda for å få stengt hovedledningen. Tiltross for at det nu tok flere dager for å få lagt ned et nytt rør på hovedledningen kom hensikten ikke til Nordgårds kunnskap. Bruddet på hovedledningen kom

også i avisene, men her ble det omtalt som et normalt brudd. Skaden ble utbedret, og Nordgårds ledning koplet over uten noe forbud fra hans side.. Risingbeboerne fikk igjen godt og rikelig vann, og så langt var alt bra. Grunnlaget for Nordgårds juridiske rett var den klausul som hvilte på Risinggårdene. Han gikk nu fram med den taktikk at han fortsatte å sende ut regningen på vannavgiften til huseierne på Rising. En gammel, pen mann med et stort og fyldig helskjegg vandret stadig rundt på Rising med vannregninger som naturligvis alle var instruert om ikke å betale. Det ble gjort en avtale med kommunen om å betale vannavgiften der, men den skulle foreløpig bare deponeres ifald det ble rettssak og huseierne på Rising tapte saken og ble pålagt å betale vannavgift til Nordgård. Da vannavgiften til Nordgård ikke ble betalt ble samtlige huseiere på Rising stevnet for Gjerpens Forliksråd. De møtte opp, og kommunelokalet som måtte benyttes var helt fullt. Alle ble oppropt så det ble en vidløftig protokollering. Enkelte hadde sine skjøter med for å påvise at disse ikke hadde noen heftelser på Nordgårds vannverk. Forliksrådet kom ganske fort til den dom: "Forlik kom ikke istand og saken henvises til retten." Så begynte den lange og omfattende rettssak med Nordgårds vannverk. Huseierne engasjerte advokat Aanesen til å føre sin sak. Men den dro faretruende i langdrag. Aanesen hadde nok meget skriving og forberedelser, men kom ikke fram til noen rettssak. Han forlangte gjentagne ganger godtgjørelse for sitt arbeid, og huseierne måtte flere ganger foreta utligninger. Da rettssaken dro stadig i langdrag ble huseierne utålmodige med disse utligninger. Saken ble innbragt for Gjerpens formannskap som fant at kommunen også hadde store interesser i å vinne saken for dermed å beholde de mange abonnentene på Rising, og de store muligheter som var her for ytterligere nybygg. Formannskapet gikk med på at kommunens juridiske konsulent overretssaksfører Johs. Sunde skulle overta rettsaken, men som huseiernes forsvarer. Etter flere år lokalt havnet saken for overretten i Bergen, hvor den også befant seg i mange år. Der ble vesentlig ført skriftlig prosedyre. Prosessgrunnlaget for huseierne på Rising var at selv om de nok juridisk var bundet til å ta vann fra Nordgårds vannverk, så hadde klausulen den bestemmelse "At sålenge vannverket kunne skaffe godt og rikelig vann", og den siden av saken var jo helt opplagt og åpenbar.

Huseierne på Rising og kommunen med vant saken for overretten i Bergen, men var da kommet helt frem til 1939. Risingbeboerne har således hatt vann fra kommunens vannverk helt fra at huseierne selv koplet over Nordgårds vannledning i 1926.

Rising Velforening kommer inn i bildet.

Under rettssaken om vannsaken var der innkalt til mange møter av huseierne. Istedenfor at den enkelte skulle ta initiativ til møter eller en komite til en spesiell sak, ble der tatt et initiativ til å stifte en velforening for Rising. På et slikt nykolonisert sted var der jo så mange spesialoppgaver av felles interesser som måtte løses.

Den 2. juli 1927 var der innkalt til møte på Gjerpens skole hvor 18 huseiere møtte og besluttet å stifte en velforening og tegnet seg som medlemmer. Lover ble vedtatt og i sin helhet innført i den første protokoll som med stilig håndskrift er ført av grosserer Halvor Dahl. Foreningens navn ble "Rising Velforening." Til formann ble valgt sekretær John A. Johnsen, viseformann grosserer Halvor Dahl, sekretær unionsarbeider Hans Gravklev og kasserer kjøpmann Joh. Chr. Amundsen. Det femte styremedlem, lokomotivfører Henrik A. Ruud. Suppleanter til styret: skiftekonduktør Karl Gudmundsen og murer Walter Andersen. Revisorer: Aksel Westly og slakter H. Haugerud, med Hans Hansen som varamann. I formålsparagrafen 1 heter det:

"Rising Velforening består av beboere på Rising og omegn av kvinner og menn. Den er partipolitisk nøytral og har til formål å varetta stedets felles interesser i den utstrekning generalforsamlingen, medlemsmøter og styret bestemmer, og de forhånden værende midler tillater."

Kontingenten ble satt til kr. 4,- pr. år for eiendomsbesittere og kr. 2,- for øvrige medlemmer. Rising Velforening ble således konstituert og stiftet den 2. juli 1927. Det var naturlig at velforeningen og særlig styret overtok arbeidet med vannverksaken.

Men de andre nærmeste saker var den elendige forfatning som vei-ene og kloakkene var i. Allerede den 22. juli 1927 hadde styret møte og tok først en befaring for å se på reparasjon av vei- og kloakkforholdene. Styret var straks enige om at kloakkforholdene først måtte ordnes før veien ble utbedret, da kloakken delvis lå i veien. Styret var kjent med at der på årets kommunale budsjett var avsatt midler til kloakker, og det ble besluttet å søke om byg- midler til utbedring av kloakken på Rising. Den gang var der ved Gjerpens kommune ikke noe ingeniørkontor eller faste teknikere, men kun en fast ansatt rørlegger. Der var en kommunalt valgt vann- verkskomite og veikomite som disse sakene direkte hørte under. Man besluttet også å få et overslag på utbedringen av kloakken og utbedringen av veiforholdene. For kloakkens vedkommende ble det vedtatt å få overslag i to alternativer.

1. Et delvis nytt hvor kloakkløpet skulle gå ut terrassen ved Karl Gudmundsen, eller
2. Et som skulle senkes en $\frac{1}{2}$ meter fra veikrysset ved Jens Pedersen og på den indre siden av veien nordover og ut terrassen ved Aksel Westly.

På styremøte den 23. september og på medlemsmøte den 28. september 1927 forelå der et overslag utarbeidet av vannverkskomiteens formann, ingeniør Trygve Nielsen etter alternativ 2 som lød på kr. 1000.-. Kommunen skulle selv bekoste denne utbedring og hadde valgt dette alternativ og vesentlig etter samme linje hvor den gamle kloakk lå. Kloakken ble utbedret, men ikke helt tilfreds- stillendestillende, for ut skrenten ved Westly med de skarpe kurver, var der ofte brudd så vannet rant ut over skrenten og generte for dem som bodde under lia.

På samme møte forelå fra fylkesveikontoret et overslag på ut- bedringen av veien fra krysset ved Luksefjellveien ned til kryss- set ved Jens Pedersen og i rett linje til Halvor Dahl.

Dette overslaget lød på kr. 1500.-. Til denne veiutbedring fikk velforeningen kun en stønad av kommunen på kr. 500.- på betin- gelse av at oppsitterne skaffet et lignende beløp. Resten av overslaget skulle dekkes ved at kommunens lastebil for kommunens regning skulle kjøre stein og pukk fra pukkverket i Kreppa. Velforeningen besluttet å foreta en utlegning på huseierne av et minimumsbeløp av kr. 17.-. Halvor Dahl ga kr. 100.-.

Utlegningen kunne jo ikke være bindende, så det var meget vanskelig å få alle til å betale beløpet. Det ble søkt om å få kommunen til å rotelegge gjennomgangsveien på Rising, men dette ble avslått med den begrunnelse at det var privat vei, for først måtte der grunnavståelse til kommunen, da dette var en betingelse for roteleggelse og faste tilsyn for vedlikeholdet. Overslaget til utbedring av veien gjennom Risingbebyggelsen holdt ikke. Man presset kommunens lastebil til å kjøre lenger enn det som var innvilget, og da arbeidet med veien var pokket og gruset frem til kjøpmann Amundsen, sa kommunesekretær J. Myren stopp. Fra 1925 var Sigvart Grini ordfører i Gjerpen. Det var trange tider også for kommunen, og han gikk sterkt inn for å spare på alle hold. Det lykkedes dog i et formannskapsmøte å bevege ordføreren og formannskapet til å la lastebilen fortsette å kjøre så man fikk veien ferdig opp til Luksefjellveien. Dette veistykke ble da satt i god stand med holdbar grunn. Men enda var det privat vei og kloakk og måtte vedlikeholdes med tilsyn av velforeningen. Var kloakken i uorden måtte det for hver gang søkes om at kommunens rørlegger måtte utbedre skaden. Trafikken øket på veiene særlig etter at veien over til Mæla ble gjort istand for biltrafikk. Til grusing måtte der år om annet søkes kommunen om bidrag av budsjettbeløpet: Bidrag til private veier! Av dette budsjettbeløpet fikk velforeningen også bidrag til grusing av sidegatene, bl.a. veien bort til Ruud og sidegaten bort fra kjøpmann Amundsen.

Andre saker som velforeningen arbeidet med opp i 30-årene.

Telefon.

Helt frem til 1930-årene var det rikstelefonen som hadde sentraler i Gjerpen. Der var sentral på Foss gård, på Sneltvedt, Buer og Bøle. Folk i landkommuner som ønsket innlagt telefon, og de som bodde i utkantene av byene, måtte bekoste egne telefonlinjer fra rikstelefonsentralen i byen, og dette ble forholdsvis dyrt.

En kommunal telefonkomite i Gjerpen kom til forhandlinger med Skien Telefonforening som resulterte i at denne forening fikk konsesjon til å føre opp telefonkiosker i Gjerpen med linjer til foreningens sentral. Blant annet ble der bygd sentral på Rising. Fra da av var det mange som la inn telefon her. Telefonen på Rising var fra den første tid halvautomatisk, men er senere helautomatisk.

Gatebelysning.

Det var her på Rising som andre steder mørke omgivelser særlig om høstkvelder før sneen kom. Det virket da særlig mørkt når man kom ut av Skiens gatebelysning som sluttet ved Wattenbergkrysset. I 1929 tok velforeningen opp saken ved først å få lagt opp lys på strekningen Wattenberg-Risingkrysset. Velforeningen sendte en søknad til Skien Telefonforening om å få lov til å henge opp en lysledning på telefonstolpene. Dette ble innvilget av telefonforeningen, men betingelsen var at velforeningen måtte være med på omkostningene av vedlikeholdet av stolpene, men disse betingelsene fant velforeningen ikke å turde binde seg til med de sparsomme inntekter den hadde. Men saken ble reist i andre instanser. Saken ble flere ganger tatt opp i Gjerpens herredsstyre, - og som tilsist resulterte i en henvendelse til styret i Gjerpens elektrisitetsverk. Det gikk imidlertid mange år før gatebelysningsspørsmålet ble realisert som en kommunal oppgave og da for alle tettbebyggede steder i bygda.

Postgangen.

Fra den første tid var Rising underlagt landpostbud. Den samlede post ble lagt inn til kjøpmannen til alles beskuelse. Ved henvendelse til kommunen og derfra til postverket fikk Rising postbud. Postkasser ble satt opp, ofte meget primitive, da der ikke var noen faste bestemmelser om utstyret av en postkasse, som den som nu er innført, og heller ikke om dens plassering. De senere år er Rising til og med beæret med postgang 2 gange daglig uten at der er stillet noen spesielle krav om det. Også avisbud for lokalavisene har nu sine ruter.

Etter at disse saker var reist og etterhvert gjennomført dabbet interessen for velforeningen sterkt av. Kontingenten uteble og fremmøtet til møtene ble mindre og mindre. Foreningen var mindre intakt i 1930-årene, og under den annen verdenskrig og okkupasjons-årene lå den helt nede.

Der ble dog i 1938 - 1939 av kommunen utført endel nyarbeide på Rising. Vannledningen til Gulset ble lagt da. Den ble tatt ut av kommunens hovedledning på Rising, ført over Malakias Thorsens jorde over til Mæla og videre. Flere kunne få lagt inn vann fra denne ledning. Endel forgreninger til enkelte husrekker ble også lagt, og dette hjalp godt på trykket for de andre. Den gamle ledning var naturlig begynt å gro igjen.

Samtidig med nedleggelse av vannledningen til Gulset bekostet kommunen opparbeidelse av veien over til Mæla, og veien under terrassen fra Mælaveien og fram til Wattenberg.

Velforeningen var heller ikke i virksomhet de første 5 år etter at den annen verdenskrig var slutt. Men velforeningen var blitt så kjent og innarbeidet at der i disse år kom adskillig post til formannen. Da boligbyggingen tok så omfattende til etter denne krig, og kommunen begynte å regulere Einar Sems-arealet og Wattenberg, kom der en henvendelse til den gamle velforeningsformann om at også den gamle bebyggelse på Rising burde få grunn til en lekeplass. Der ble opptatt forhandlinger med en herr Madsen som tidligere hadde kjøpt den tomt som det nu er bygget 2 hus på, og som ligger mellom Hans Hansen, Tengel Kjær og veien. Herr Madsen var villig til å selge og vi fikk den håndgitt. Kommunen gikk med på å kjøpe den til lekeplass som en erstatning for de utlegg huseierne på Rising hadde hatt til juridisk hjelp under den første tid i rettssaken med Nordgård. Saken om denne tomt til lekeplass var fra kommunens side at de interesserte ønsket den der, og der ble av den grunn innkallt til et møte på skolen.

Det viste seg imidlertid at de nærmeste omgivelser ikke ønsket noen lekeplass lagt der som en tumbleplass for barn, og dette tok da kommunen hensyn til. Noen annen plass har det vært vanskelig å finne, så noen lekeplass på den gamle bebyggelse er ikke blitt gjennomført, og således er kommunens tilbud om erstatning for de juridiske utlegg bortfalt.

Fremtiden må være oppmerksom på at dette tilbud som beløper seg til ca. kr. 2500.- står åpent for andre formål.

I 1949 kom der også en henvendelse til formannen om å oppnevne en komite til å komme med forslag til gatenavn på Rising og omegn. Formannen sendte et forslag på kjente og interesserte personer, og formannskapet oppnevnte da følgende medlemmer av en gatenavnskomite for Rising:

1. John A. Johnsen, 2. Einar Sem, 3. Joh. Chr. Amundsen, 4. Oskar Skilbred, og 5. Waldemar Andersen.

I et oppsett av 20. desember 1949 ble der sendt følgende instilling til Gjerpens formannskap:

Ad. Vei- og gatenavn på Rising og omegn m/m.

Den av formannskapet oppnevnte komite har i møte den 28/11 - 49 oppsatt nedenfor anførte forslag til Vei- og Gatenavn på Rising og omegn m/m. Den 19/12 - 49 var huseierne og tomte-eierne på Wattenberg, nedre og øvre Rising innkalt til møte for å drøfte forslagene, og som uten at der fremkom noen avvikende forslag ga sin tilslutning til forslagene fra komiteen.

De 3 parallellveier mellom jernbanen og Luksefjellveien foreslåes:

1. Veien under terrassen i direkte fortsettelse av Jernbaneveien i Skien og frem til Olaf Siljan, og eventuelt videre fram til veien over til Pettersborg kalles for "Jernbaneveien."
2. Veien fra Wattenberg Gjennom Risingbebyggelsen over Semsjordet og fram til veien over til Pettersborg kalles for "Terrassegata".
3. Veien fra Kvernbekken ved Olaf Heldal forbi kjøpmann Amundsen over Malakias Thorsens eiendom, og videre over Semsjordet til veien over til Pettersborg kalles for "Parkveien".
4. Den planlagte vei som skal følge Kvernbekken fra Terrassegata til Luksefjellveien kalles for "Kvernbekkvei".
5. Hovedtrafikkveien fra Rising kafé til Terrassegata ved Jens Pedersen kalles for "Risingveien".
6. Veien fra Terrassegata ned Ingbretbakken over til Mæla kalles for "Skoleveien".
7. Den nuværende "Kirkeveien" fra Frogneralléen og frem til Siljanveien fortsetter med dette navn ned til Rising kafé på Luksefjellveien.

8. Den lille veistumpen fra Terrassegata og opp til Wattenberghaugen kalles for "Runeveien".
9. De to sideveier på Wattenberg fra Terrassegata og ut mot skrenten får ikke noe navn, husene får nummer fra Terrassegata nr. A, og nr. B.
10. De tre sideveier på Semsjordet fra Luksefjellveien ned til Terrassegata regnet fra syd, får følgende navn:
I dele mellom Malakias Thorsens eiendom og Einar Sems eiendom kalles for: "Furustien", den neste for: "Syrinstien", og den tredje for: "Bjerkestien".

I det tilfelle at komiteens oppgave også var å komme med forslag til veier på Grini, har både komiteen og møtet foreslått at veien fra Siljanveien ved Grini kolonial og fram til Nord-Grini kalles for "Griniveien".

Veien ned til husrekken mellom Siljanveien og ned forbi Mathias Jamtvedt kalles for "Børsesjøveien" eller "Badeveien".

Vi gjør også oppmerksom på at der nu bygges endel hus fra Mathias Jamtvedt og bortover mot Gjerpenshavna, men noen planlagt vei er enda ikke oppstukket.

De oppsatte forslag er etter de veier og planer som nu foreligger, men en forandring reguleringsmessig kan komme til å avvike noe fra disse forslag.

Rising, den 20. desember 1949.

Komiteen.

Med noen mindre forandringer fulgte den kommunale gatenavnkomite dette forslag, men ga endelsene navn av Veg istedenfor vei og veien. Derimot kom "Terrassegata" til å hete "Rising Terrasse" og veien over til Mæla kom til å hete "Risingvegen" istedenfor "Skoleveien". De den gang planlagte veier fra Luksefjellveien og ned til Rising Terrasse på Einar Sems-arealet som ble foreslått til "Furustien" og "Syrinstien" er enda ikke blitt aktuelle.

I tilfelle med endel hus langs med Pettersborgveien på Nord-Rising-eiendommen.

Statens Husbank som ble opprettet etter den annen verdenskrig, ga adgang for ubemidlede til å få gunstige byggelån med rimelige renter og avdrag, og til og med nedskrivningsbidrag.

Etter den annen verdenskrig 1940 - 1945.

Overalt var der bare spredte bebyggelser i 1920 - 30 årene selv etter store prisfall av byggematerialer. Der var dårlige tider med stor arbeidsledighet. Bankene hadde lite med likvide midler til utlån da de ble opprettet igjen i slutten av 1920-årene etter bankkrakk og konkurser, samtidig som renten var høy. De som hadde bygd i den dyre tid hadde vanskelig for å klare renter og avdrag, og flere hus ble solgt med tap for dem som hadde bygd.

Så kom den annen verdenskrig i 1939, og vårt land ble okkupert av tyskerne den 9. april 1940. Okkupasjonstroppene la beslag, ikke bare på matvarer, men også alt av byggematerialer og all ny produksjon gikk til militærbrakker og forsvarsstillinger. Da landet ble fritt i 1945 var det kommet i et stort underskudd med husbygging for den tilvoksende unge generasjon. I landkommunene omkring byene fikk de da en stor invasjon av tomteskjøpere ved siden av egne innbyggere. For å få plan i bebyggelsene opprettet Gjerpens kommune bygningskontor med fast teknisk personale og en fast arbeidsstokk. Bygningsloven var innført i en stor omkreds fra bygrensene for å få faste former for regulering og forsvarlig kontroll med byggenes kvalitet.

På Rising og omegn hvor forholdene lå gunstig an med hovedvannledning og forgreninger ble det et av de første steder som ble planlagt for bebyggelse. Wattenbergjordet ble kartlagt og regulert med veier, vann og kloakk. Dette areal som grenser til bebyggelsen på Rising, tilhører Gjerpens prestegård, og etter forhandlinger om planene ble tomtene her bortsatt som leietomter.

Den nedre del av Einar Sems eiendom mot terrassen på Rising ble i samarbeid med eieren regulert av kommunen med veier, vann og kloakk og kartlagt med tomteinndelinger. Noen enkelte hus på den nordre del av arealet var dog oppført før den siste krig. Det samme var tilfelle med endel hus langs med Pettersborgveien på Nord-Rising-eiendommen.

Statens Husbank som ble opprettet etter den annen verdenskrig, ga adgang for ubemidlede til å få gunstige byggelån med rimelige renter og avdrag, og til og med nedskrivningsbidrag.

Det ble en byggeperiode, både her og for det hele land, som ikke har forekommet tidligere i historien.

På Wattenberg er der etter krigen ført opp 27 hus og alle tomter er bebygget. På Einar Sems-arealet på Rising med de tidligere bygg er idag 36 hus, likesom der opp mot sommerfryd og på andre siden av Luksefjellveien av Grinieieiendommene er ført opp lange rekker av husbygninger.

På Einar Sems-arealet var der opprinnelig satt av 9 mål av Syrinhaugen til et parkområde, og det var dette areal som var grunnlaget for at den øvre parallellvei fikk navnet "Parkveien".

Etterspørselen etter tomter ble imidlertid så stor at kommunen som hadde kjøpt stykket solgte 5 tomter av Parkarealet så der nu er igjen ca. 4 mål friareal til lekeplass for barn.

Innskrenkningen av dette parkareal ble begrunnet med bl.a. at kommunen har leiet hele Hestehaugen av prestegården til park for befolkningen. Denne parken er betegnet som en minnepark etter faldne fra Gjerpen under den annen verdenskrig.

På byggearealene på Wattenberg og på Søndre og Nordre Rising er der ført opp en- og tomannsboliger. Men på grunn av de dårlige tider i mellomkrigsårene og hel stagnasjon i de fem krigsårene under den annen verdenskrig, var den økede befolkningstilvekst kommet i stort underskudd på boliger. Det viste seg imidlertid at en- og tomann-byggeformen ikke i større grad gjorde at boligbehovet ble avhjulpet. De gode tider som oppstod etter denne krig med full arbeidsbeskjeftigelse øket også trangen til større og mer komfortable leiligheter.

En ny form for boligbygg ble organisert i form av boligbyggelag og en koloni med boligblokker ble også oppført på Risingområdet i Risinglia. Det var Olaf Siljan som avstod tomter av sin eiendom, samt endel av Anna Skilbredds eiendom, til dette formål. I Risinglia er der til idag oppført 16 firemannsboliger og 4 tomannsboliger.

På det som er Risingområdet med Wattenberg skulle der idag med gammelt og med nye hus stå ialt 152 hus med ca. 269 leiligheter og med en befolkning på ca. 700 mennesker, deriblant ca. 160 barn og ungdom.

Wattenberg, Einar Sems-arealet, Risinglia og oppover til Sommerfryd, har Gjerpen kommune overtatt alt arbeid med veier, vann- og kloakkledninger. Rent automatisk også i den

På Risingområdet er der med gamle og nye hus nu ialt:

På Br. 1	11 hus, derav 5 tomannsboliger		16 leiligheter
" " 2	36 " " 14 " " " " " " " " " "		50 " "
" " 3	48 " " " " " " " " " " " "		78 " "
Risinghagen	10 " " " " " " " " " " " "		16 " "
Wattenberg	27 " " " " " " " " " " " "		37 " "
Risinglia	4 " " " " " " " " " " " "		8 " "
		69	" "
Risinglia	16 " " " " " " " " " " " "		64 " "
	152 hus		269 leiligheter

Opptak av Velforeningen.

I et opprop undertegnet av E. Jahren, Oskar Skilbred, Waldemar Andersen og John A. Johnsen om å oppta Velforeningen igjen, ble der tatt opp en fortegnelse av medlemmer. Denne gang fra Nybyggerne på Wattenberg, nord-Rising og helt opp til Sommerfryd. Det tegnet seg 80 medlemmer og den 22. juni 1950 ble Rising og omegns Velforening reorganisert.

John A. Johnsen overtok formannshvervet igjen med E. Jahren som viseformann, Bjarne Skilbred som kasserer, Johannes Lifjell som sekretær og Karl Tvedten som det 5. medlem av styret.

I 1952 ble Bernt Holmberg valgt til formann. I 1954 Johannes Lifjell, i 1957 Johnsen igjen og fra 1960 Willy Westly. Viseformann Chr. Lunde og kasserer Erling Eriksen, begge fra 1957.

Saker Velforeningen har arbeidet med i denne 12-årsperiode.

Ved regulering av Wattenberg, Einar Sems-arealet, Risinglia og oppover til Sommerfryd, har Gjerpen kommune overtatt alt arbeid med veier, vann- og kloakkledninger. Rent automatisk også i den

gamle regulering på Rising. Dette har vært Velforeningens bestrebelser fra den første tid, da alt var av privat art. Den reorganiserte Velforenings oppgaver har vært å få forelagt til drøftelse og uttalelser planer for kloakker og reguleringer, og å gjøre henvendelser til kommunen om forskjellige foretagender etterhvert som de har vært aktuelle. Av disse kan i vesentlig grad nevnes: Gjennomskjæringen av Rising Terrasse fra den opparbeidede vei over Wattenbergjordet ved lokomotivfører Ruud. Det samme for Rising Terrasse til den nye vei på Semsarealet ved H. Dahl. Dette siste ble en lang og vidløftig affære med forhandlinger om grunnavståelser og planlegging før man kom fram til den endelige løsning. Videre utbedring av flaskehalsen på Luksefjellveien ved Einar Sem, asfaltering av Luksefjellveien fra bygrensen og videre oppover, og fra Risingkrysset opp til Siljanveien. Opparbeidelse av Kvernbekkvegen fra Waldemar Andersen til Luksefjellvegen ble der fra Velforeningen gjort skriftlig henvendelse om til kommunen, men det Tekniske Råd innstilte på at denne vei ikke dekket noe sterkt behov og kunne stilles i bero. Velforeningen arbeidet også lenge med å få lagt fortaug fra jernbaneundergangen og opp til Wattenbergkrysset av hensyn til den store trafikkfare på denne strekning. Denne del av veien ligger innenfor Skiens bygrense, og henvendelsen om å få fortaug her ble sendt til de kommunale myndigheter i Skien via lensmannen i Gjerpen, som på det beste anbefalte tanken. På Velforeningens henvendelse ble kravet først avslått, men er stykkevis opprettet etter at Gartnerhallen og Transportsentralens bygninger er oppført her.

Septiktanker og kloakker.

Da den store bebyggelse tiltok var det et stort problem med kloakkplaner og spørsmålet om det kunne legges samlet septiktanker ved de store kloakkutløp eller for hvert enkelt hus. Kommunen kom noe senere til at det ikke var forsvarlig med bare septiktank i hovedkloakkene, men at der for fremtiden må der legges septiktanker ut fra hvert enkelt hus.

Henvendelsen fra Velforeningen om en hovedkloakk for den nye og gamle bebyggelse på Sommerfryd har kommunen nu realisert, og den var nødvendig for bebyggelsen.

Det ennu uløste og vanskelige spørsmål er en ordning med Mortensbekk som avtar alle kloakkutløp fra Risingområdet. Denne renner nordover i åpen bekk med utløp i Hoppestadelven og er til megen sjene både for gårdbrukere og andre med hensyn til det sanitære og helsemessige. Hvordan dette forhold teknisk skal løses foreligger der ingen planer for.

Søppelplass og renovasjon.

Risingområdet ble i 1940-årene henvist søppelplass nede mot jernbanetomten. Det var den slukten som Kvernbekken gjennom årene hadde dannet, og som var lukket med store sementrør. Denne er nu så godt som utfyllt og Velforeningen har gjort henvendelse til kommunen om en ny søppelplass. Samtidig har Velforeningen også i samarbeid med flere andre Velforeninger i Gjerpen gjort henvendelse til kommunen om å innføre kommunal renovasjon og i kommunal regi med bortkjøring av søppel. Det ble i den forbindelse drøftet i et fellesstyremøte av Velforeningene og anbefalt bygging av et interkommunalt Danoanlegg, men ifølge et kommunalt møte på Gjerpen skole høsten 1960 ble det opplyst av ordfører og rådmann at et sådant prosjekt var forlatt, og at en kommunal komite nu arbeider med et kommunalt prosjekt på grunnlag av Bratforsystemet. Innstillingen om denne ordning er ventende.

Nedenstående annonse er klippet fra Telemark Arbeiderblad den 14. april 1962:

ANBUD SØPPELTRANSPORT.

GJERPEN KOMMUNE ønsker anbud på innsamling og transport av søppel fra ca. 3000 husstander.

Nærmere opplysninger fås ved INGENIØRVESENET, tlf. 21 507. Anbudsfrist 25. april 1962.

Havestell.

Velforeningen har arrangert flere møter med foredrag, film og lysbilder av fagfolk. Disse møter var meget lærerike for pass og stell i haver av frukttrær, roser, prydbusker, sprøyting og beskjæring.

Fylkesgartner Knut Foss har vært engasjert til i praksis å undervise i beskjæring av frukttrær i haver på Rising. Det har også vært drøftet for Velforeningens regning å kjøpe sprøyteapparater til felles benyttelse for medlemmene, men dette fikk ikke den nødvendige tilslutning.

Nyregulering av Risingområdet.

Skøytebane.

I 1956 ble Gjerpens Idrettsforening bevilget kr. 1000,- av kommunen gjennom den kommunale Idrettsnemnd for å gjøre istand håndballbanen på Gjerpen Stadion til skøytebane. Den ble planert og der ble satt opp lyskastere og gjort ferdig til skøytebane høsten 1957. Imidlertid fant Idrettsforeningen ikke å kunne skaffe mannskap til å gjøre banen istand for islegging og snemåking for vinteren. Det ble tilbudt Velforeningen vederlagsfritt hvis de ville påta seg arbeid med banen. Dette gikk Velforeningen med på. Høsten 1958 ble der organisert med hjelp for dette arbeid beregnet på foreldre med barn fra Gjerpen Skole. Det ble vist liten interesse for å hjelpe til med dette arbeid. Derimot stilte kommunens rørlegger Solid seg meget villig, og dette var særlig heldig fordi betingelsene for å få låne og benytte kommunens brannslanger til sprøyting var betinget av at kommunens rørlegger måtte være ansvarlig for bruk av dem. Ved siden av rørlegger Solid var John Severinsen og hans sønn Kristian meget interessert med isleggingen. Det var også en meget kald jobb å sprøyte banen i de kalde kvelder i månedene november og desember. Der ble holdt på en rekke kvelder til henimot midnatt og hvor vannet frøs til is på klærne. Det ble også et omfattende arbeid med snerydding utover vinteren i 1959.

Dette er den eneste gang der til idag har vært skøytebane der borte. Hensikten var å få en skøytebane for ~~at~~ barna ikke skulle bli fristet til på et tidlig stadium å begi seg ut på den usikre is på Børsesjø.

Det ble imidlertid satt en stopper for denne skøytebane, for da veivesenet sommeren 1959 nyasfalterte Siljanvegen ble det rør som var lagt ned tvers over veien for å stikke vannslangen gjennom, da vannkummen ligger på den motsatte siden, revet opp

og grøften gjenfylt. Det har ikke vært mulig siden å få fylkesveivesenet til å ordne dette tross flere henvendelser fra Idrettsforeningens side.

Nyregulering av Risingområdet.

Gjerpen kommune har i de siste årene foretatt en ny reguleringsplan for hele Risingområdet som nu er godkjent av fylke og departement. Planen som er meget omfattende tar sikte på en gjennomføring på lengere sikt. Luksefjellveien skal utvides fra Wattenbergkrysset til 10 meters bredde og alle gater i bebyggelsen til 8 meter. Dette vil nok etterhvert som det blir aktuelt, komme til å beskjære havearealene i den gamle bebyggelse i ikke liten grad.

Dette er stillingen i 1962, og når man beregner denne tilveksten av boligvolumet på et enkelt område, kan man også tenke seg tilveksten i den kommende generasjon.

I kommunereguleringen som er på trappene med eventuelt sammenslåing med Skien by, vil nok Risingområdet tilsist bli helt utlagt til boligfelter, selv om jordloven med jordstyret vil komme til å bremse på denne utvikling en god tid.
